



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertio Septem Sacramentorum Aduersus Mart. Lutherum

Heinrich <VIII., England, König>

Parisiis, 1562

Capvt Primvm. Lutheri iactabundam arrogantiam aperte mendacem esse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30233

Contra capti. Babyl. cā. i. &
LUTHERI IACTA BVN-
dam arrogantiam aperte mendacem
esse. Caput primum.

I.



PRINCIPIO Lutheri
iactantiam expendamus,
qua se certum esse dicit,
dogmata sua se habere de
cælo. Nescio quæ Luthe-
rus hic sua dogmata velit

*Varia in
libris offen-
duntur do-
gmata.*

intelligi. Nā si placita decretaque Christi
ea esse dixerit, nihil repugno, quin hæc è
cælo fuerint. Sin ea quæ præter sensum
verborum Christi, Lutherus è suo cere-
bro perperam adiecit, hæc è cælo nequa-
quam sunt. Atque hæc sola dici possunt
Lutherana dogmata. Nam reliqua non
Lutheri, sed Christi sunt. Talia ni-
mirum sunt, quoties aut suas introdu-
cit hæreses plus quàm ex diametro fan-

*Lutherus
criphariā
corruptis
scripturas.*

ctissimorum patrum institutis repugna-
tes, aut quum scripturas pro sui capitis
insanis phrenesibus interpretatur, aut
demum quum scripturas hæcenus ab ec-
clesia receptas, pro sua temeritate, quod-
que suis commentis minime quadræt, vel

*Epistolam
Iacobi cur*

damnet, vel ceu damnatas reiiciat. Dam-
nat autem in primis epistolam Iacobi, ne-
pe quod

pe quòd ea suis hæresibus palam aduèrfa- *Lutherus*
tur. Cauillatur igitur eam haudquaquam *damnat.*
apostolicam esse, quum tamen à singulis
patribus passim approbetur atque inter
catholicas ab vniuersa numeretur eccle-
sia. Sed aduerte quæso cauillum, optime
lector.

Sic enim in cõmentariis epistolæ prio-
ris diui Petri scribit. Inde facile discitur,
epistolâ, Iacobi nomine inscriptâ, haud-
quaquam apostolicâ esse epistolam. Nul-
lum enim prope elementum de his rebus
legis. Summum momentum habet hic ar-
ticulus fidei. Nam nisi resurrectio esset, ni-
hil prorsus vel consolationis vel spei ha-
beremus, frustra que essent quæcunque
Christus tum fecit, tum passus est. Hacte-
nus ille.

Vbi vides lector quam ob causam Lu-
therus epistolam Iacobi neget apostoli-
cam esse, nimirum quòd in ea Iacobus nul-
lam de resurrectione Christi mentionem
fecerit. Verum si propter hunc cauillum
epistola Iacobi non erit apostolica, nec
Pauli quædã epistolæ (præsertim ea quæ
ad Philemonem inscribitur, & vtraque
ad Timotheum) erunt apostolicæ, quum

*Nò passim
agit Paulus
de resurre-
ctione.*

B ij in his

V N-
em
utheri
lamus,
dicit,
ere de
Luthe-
a velit
Christi
hac è
ensum
o cere-
nequa-
ossunt
ua non
lia ni-
rodu-
ro fan-
ugnana-
capitis
ur, aut
s ab ec-
quod-
rèt, vel
t. Dam-
obi, né-
e quòd

Contra captiuita. Babyl. Cap. i. &

in his de resurrectione nec verbum quidem vllum habeatur.

Adde, quòd ad hunc modum neque posterior epistola Petri, quam tamen apostolicam Lutherus approbat, erit apostolica, quum etiam in ea nihil de resurrectione Petrus loquatur. Quare si cauillus ille foret admittendus, multas ex epistolis quas ecclesia recipit, nos reiceremus.

B. Iacobus meminit resurrectionis. Iacobi. 5.

Cæterum etsi Iacobus de resurrectione non expresse meminerit, meminit tamen & passionis, & aduentus futuri, quæ duonequaquam absque media resurrectione queunt intelligi. Meminit item & potentis verbi, quo regenerati sumus, idque sane eisdem ferme verbis quibus & Petrus de eodem loquitur. Nam Petrus ita de

1. Petri. 1. Iacobi. 1.

deo scribit. Qui regenerauit nos in spem viuam. Iacobus autem ad hunc modum Is destinata voluntate progenuit nos sermone veritatis, vt simus initium aliquod creaturæ suæ. Simile quiddam & Paulus

Hebr. 3.

ad Heb. dicit. Participes Christi facti sumus, si tamen initium substantiæ eius

In verbo regenerationis oia

que ad finem firmum tenuerimus. Hoc certe quòd à Christo regeniti sumus & participes eius facti per initium substantiæ eius

Vim refert & resurrectionis, & natiuitatis, & passionis, atque adeo cuiuslibet alterius negocij, quod nostri causa suscepit Christus. Quamobrem neque sanum est istud Lutheri dogma, nec è cœlo manasse credendum est.

*mysteria
humanita-
tis intelli-
guntur.*

Alterum est Lutheri dogma, nempe quòd Petrus & Paulus, imò beatissima virgo, Christi genitrix, nihil plus aut dignitatis aut honoris habeat quàm quilibet alius Christianus. Sic enim & in eisdem commentariis traditur ad verbum.

I I.

Quia vero renati sumus filij & hæredes dei, pares sumus in dignitate & honore D. Paulo, Petro: S. deiparæ virgini, ac diuis omnibus. Habemus enim eundem thesaurum à deo, bonaq; omnia tam largiter quàm ipsi. Siquidem & ipsos nõ secus atque nos renasci oportuit. Quare nõ plus habent quàm quilibet reliqui Christiani. Hæc Lutherus illic.

“
“
“
“
“
“
“
“
“
“
“
“

Verum ista scripturis palã aduersantur. Nam qui fidem & gratiam præ cæteris cumulationem acceperunt, eos haud dubie plus accepisse credendum est, quãdoquidem eatenus aut pluris aut minoris cuius Christianus habendus est, quatenus am-

*Amplius
dignitas
honor de-
betur his
qui gratiam
prestare.*



Contra capti. Babyl. ca. 1. &

plio rem fidem & gratiam est consecutus.
Et quâquam omnes de plenitudine Christi
Ioan. 1. non nihil accepimus, vti Ioânes tradit,
non tamen æqualiter singulis impartitum
Roma. 12. est. Nam vt Paulus ad Ro. ait, Habemus
dona iuxta gratiam nobis datam varia. Et
Ephes. 4. rursus ad Ephe. Vnicuique nostrum data
est gratia, iuxta mensurâ donationis Christi.
Roma. 12. De fide quoque Paulus ait, eam nõ ad
eandem mensuram singulis esse traditam.
Atque ideo iubet ne quis arrogâter de se
sentiât, sed vt cuiq; deus partitus est mensuram fidei. Et profecto nisi fides esset in
Luca. 17. aliis tenuior, in aliis copiosior, non dixissent ad Christum apostoli: Domine adauge nobis fidem.

Adde, quòd fidem in Petro laudauit
Luca. 22. Christus, & tamen alibi vocat eum hominem
Matt. 14. pusillæ fidei. Atqui si fuerint omnes renati, non tamen in ipsa renascencia singuli parem omnino donationem acceperunt. Et constat item beatam virginem, priusquam ex aqua renasceretur, plenam fuisse gratia, gratiamque præ cæteris peculiarem apud deum inuenisse, atque eam sane multo cumulatione quàm alius quis præter Christum, inuenit vnquam.

Maria ante baptismum fuit plena gratia.

Neque dubium cuiquam esse potest, quin si gratiæ quicquam adiici potuisset, postea per animi sui consensum longe copiosorem acceperit. Sed quid multis moror? hoc dogma, profecto, si tamen glossa non adhibeatur, patientioris insanix est, quam ut egeat pluribus confutari.

Sustulit insuper suis dogmatibus arbitrij libertatē Lutherus, deumque prædicat in nobis & bonorum & malorum auctorem, atque id apertissime contra scripturas. Nam, ut innumeras alias prætermittam, Petrus in epistola priori sic ait. Patrem inuocatis, qui citra personarum respectum iudicet iuxta cuiusque opus. Ecce lector, secundum opus vniuscuiusque, & citra personarum respectum, deus cunctos iudicat. At quomodo non erit personarum respectus apud deum, si me deus adigat ad peccandum, & in me nihil præter opera mala producat? Si mihi sit malorum operum author, & contrà bonorum alteri, quomodo non illius personam respicit benignius quam meam, aut quomodo iustè iudicabit me secundum opera, quæ mea non sunt, neque libero meæ voluntatis arbitrio patrauerim vn-

III.

*Deus nõ est
causa pec-
cati.*

I. Pet. I.

Contra capt. Babyl. Cap. 1. &

Acto. 10.

quam? Consimiliter idem Petrus in actis ait idipsum recensens. Re (inquit) ipsa comperio, quod non sit personarum respectus apud deum, sed in quavis gente, qui timet ipsum, & operatur iustitiam, acceptus est illi. Ecce, si ego mea sponte iustitiam non operor, frustra sperabo me deo fore acceptum. & contra, si eam operer, acceptus ero, quum apud eius tribunal nullus sit personarum respectus, sed operum, siue bonorum, seu malorum, quae per eos operata sunt, iustum examē fiet: atque ita de singulis, iuxta districtae iustitiae libramentum, iudicium recte feretur.

IIII.

Docet insuper, iudicium de scripturis, hoc est, quid euāgeliū sit habendum, aut secus: & quid apostolica epistola, aut non apostolica, id ad omnes ex æquo spectare christianos, perinde atque nihil pro iudicato sit tenedū, quicquid citra apostolorum tempora maiores nostri iudicauerint, quavis eruditione fulserint, aut vitæ sanctorum miraculis e claruerint. Quod dogma quantum contineat impietatis, nemo qui non insanus fuerit, ignorare potest. Nam si vnquam in ecclesia sincerū

& exactum solidumque fuisset iudicium, profecto fuerat in his qui temporibus apostolorum erant viciniore, quique pro fidei suæ tum magnitudine tum puritate copiosius diuinorum charismatum fulgoribus illustrati sunt. Quamobrem si Christianis iam extantibus licebit in dubium reuocare, quod maiores nostri suis antea iudiciis comprobauerint, quid unquam in ecclesia certum, firmum, stabile, futurum sperari queat? Sed de hac re pluribus alibi. Neque tamen istud interea prætermittimus intactum. Dicat velim Lutherus. An credat maiores nostros (de priscis illis loquor) fidem habuisse veram nec ne? Si non credat, quis iam non intelligit, quàm sit ab omnibus iure exhibendus? Sin credat eos veram fidem habuisse, tum non effugiet, quin confiteatur eorum iudicium verum & firmum a cunctis habendum esse. Nam sic in commentariis epistolæ Petri scribit.

Fides res est tam eximia atque magnifica, vt per eam rerum omnium quæ ad salutem pertinent, certam & claram cognitionem habeamus, potètes iam de omnibus quæ in terra sunt, iudicare atque li-

*Veteres
certius iudicabant.*

*Lutherus
asserit fideles
quosque
recte iudicare.*

» bere pronunciare. Hæc doctrina synce-
» ra, illa falsa est. vita hæc proba est, illa re-
» proba. hoc factum bene, illud secus. Et
» quicquid istiusmodi homo definit, id ita
» se habet ac verum est. Non enim potest
» falli, sed seruetur & custoditur virtute
» dei, manetque iudex omnis doctrinæ.
Hæc Lutherus.

In quibus verbis perspicis lector, eum
qui fidem habet, potentē esse, vt de rebus
singulis iudicet, eius quoq; iudiciū verū
esse, nec falli posse. Quare quum ipsi ma-
iores nostri fidem veram habuerint, con-
sequitur etiam vel ipsius Lutheri senten-
tia, quod eorum iudiciū falli nō potuit.
Quod si iudiciū illorum ratum fuerit &
stabile, quomodo non per illorum iudi-
cium cæterorum omnium iudiciis, quicū-
que diuersa iudicauerint, penit⁹ erit præ-
iudicatum? Quocirca quum Lutherus ad-
uersus omnes illos iudiciū tulerit, palā
est eius iudiciū inane, falsum, erro-
neumque esse.

*Iudiciū
Lutheri fal-
sum.*

*Corolla-
rium.
Capita er-
rorum Lu-
theri.*

Cōsequitur igitur ex iam dictis, vt quic-
quid de sacramentis, de contritione, cō-
fessione, & satisfactione, de missa, de te-
stamento, de communicatione sub vtra-

que specie, de sacerdotio, de votis, de primitiu Romani pontificis, de præceptis, de peccato, de bonis operibus, de purgatorio, de excommunicatione, de potestate absoluendi, deque cæteris id genus quibuslibet aduersus maiorum nostrorum vnanimem sententiam Lutherus docuerit, id à veritate penitus alienum censerit debeat: tantumque abest vt è cælo venisse credatur, vt ab inferis potius & ab ipso tenebrarum principe Satana nequiquam dubitetur inspiratum fuisse.

Cæterum vt os eius non nisi mendaciis natum, suis ipsius verbis aperte conuincamus, legatur epistola quam calci commentariorum suorum apposuit ad Conradum Pelicanum inscripta, vbi cernes lector ipsum tria confiteri. Primum, quòd vndecimo psalmo turpiter errauerit. Sunt enim eius verba quæ sequuntur.

Si non est excusus psalmus. xj. velim de-
 leas in fine vltimæ paginæ literæ B. 12.
 versus, cum tribus sequentibus versibus
 literæ C. Vides enim quàm ibi foedè er-
 rauerim in vocabulo סכור. Hacten^o ille.

Ecce errorem vnum, quem nec ipse po-
 terit inficiari. Alium rursus errorem fa-

V.

*Mendacia
 Lutheri con-
 uincuntur
 ex propriis
 eius verbis.
 Primus
 error.*

*Secundus
 error.*

Contra cap. Babyl. Ca. 1. &

terur ex psalmo. 13. Sic enim ait in eadem epistola.

” Iam quod oblitus psalmo. 13. quicquid de
” verbo **לִמְנוּנֵי** somniani, per . 26 . versus
” dele quaeso.

Ecce tam aperti sunt errores isti, ut nullis mendaciorum fucis Luthero liceat eos palliare. Et tamen hos in suggesto publice docuit.

Nam in eadem epistola paulo superius id ipsum testatur de eisdem commentariis loquens.

” Voce (inquit) viua multum auditoribus
” & lucis & gratiae accedit, quantum cahos
” istud literarum neque habet neque capit.

Quis iam affirmabit haec dogmata è caelo venisse? Sed audi lector & tertium quod in eadem epistola dicit. Monuisse videtur Pelicanus illum de maledictia & immodestia, qua ferocit in omnes. Cui Lutherus respondet.

*Lutherus
non est sui
ipsius com-
par.*

” Recte (inquit) mones modestiae me. Sen-
” tio & ipse, sed compos mei non sum. Ra-
” prior, nescio quo spiritu, cum nemini me ma-
” le velle conscius sim. Verum vrgēt illi etiā
” furiosissime, ut Satanam non satis obser-
” uem. Haec Lutherus.

De mendaci Luthe. iactantia.

7

Hic discite lector non esse compotem
sui Lutherū, nempe quòd à spiritu sata-
nico rapiatur. Et quāquam dicat primum
se nescire quo spiritu, subiungit tamen
postea, se non satis obseruare Satanam.
Nam huius haud dubie spiritu concita-
tur & agitur in has tam insanas fu-
rias. At vide quā aperte mentiatur. Ait
enim se nemini male velle, quum tamen
famam, rem omnium preciosissimam, suis
probris & conuiciis. cuique qui sibi con-
tradicit, eripere studeat. Cæterum hæc
ista recensui, vt candidus lector intel-
ligat qualia sint Lutherana dogmata, de
quibus dicit secertum esse quòd habue-
rit ea de cælo. Et ego sane, si more Luthe-
ri scripturas torquere vellem, possem etiā
ostendere Lutherum ea dogmata de cæ-
lo suscepisse. Nam & Christū dixisse me-
mini; Vidi Satanam sicut fulgur de cælo
cadentem. Is forte secum attulit è cælo
dogmata, quæ Lutherō subministraret.
Ego certe nulla prorsus alia ratione fieri
posse comperio, quòd è cælo tam pesti-
fera Lutherus hausisset dogmata. Nam &
Satan ipse est, aduersus quem se triūphas-
se Lutherus iactitat. Aduersus eū (inquit);
trium-

Mendacis
Lutheri
pertum.

.IV

Luc. 10.

» triumphauit, qui in vngue nouissimo plus
 » habet virtutis & astutia, quàm omnes pa-
 » pæ, reges, & doctores. Quis enī alius hic
 intelligi potest quàm Satan, quem in vn-
 gue nouissimo tantam habere virtutem
 & astutiam asserit? Quòd si de Satana Lu-
 therus triūpharit, quid ni pariter & illius
 diripuerit spolia? hoc est omnia mysteria
 diabolica. Et profectò nisi totus esset spi-
 ritu satanico plenus, nunquam aduersus
 optimum regem, & orthodoxæ fidei cul-
 torem, defensorēque præcipuum, tantū
 bilis, imò fellis & veneni potuisset euo-
 mere.

VI. Sed procul dubio vel fingit ista Luthe-
*Lut. animo fallendi fin-
 git dogma summi è cœ-
 lo esse.* rus, quo maiorem apud vulgum sibi com-
 paret auctoritatem, vel turpissime falli-
 tur. Nam qua ratione certus esse potest
 de cunctis suis dogmatibus, quòd è cœlo
 fuerint, nisi planè fuisset id ei reuelatum?
 Imò si reuelatum id ei fuisset, reuelatio-
 nes tamen eiusmodi plerumque fallunt.
 Nam quæ putantur à deo manasse, plerun-
 que comperiuntur à malignò prodiisse
2. Corin. XI. spiritu. An non dicit Paulus: Ipse Satanas
 transfiguratur se in angelum lucis? Et in. 3.
3. Reg. 22. Reg. nonne legitur quòd dixerit spiritus
 quidam

quidā ad dominum : Egrediar & ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum Achab? Sed & nostris temporibus erat vir non indoctus Hieronymus Florentinus, qui multa constanter Florentinis prædixit euentura: qua ratione mirificam à populo simul & principibus comparauit sibi gratiam. Cæterum quòd post eius obitum nihil eorum acciderit, quæ pridè vaticinabatur, eo discerniculo plane iam constat (si Hieremiæ credimus) illius prædictiones haudquaquam à deo fuisse. Sic enim cap. 28. Hieremias ad Ananiam falso prophetantem dixit. Propheta qui vaticinatus est pacem, cum venerit verbū eius, tunc scietur propheta quem misit dominus in veritate. Delusus igitur (vt videri potest) ipse Hieronymus fuit, tametsi vir insignis erat, verboque & vita (quantum humano iudicio sciri potuit) venerandus, nec latum vnguem vnquam ab orthodoxis patribus in doctrina sua disidens, nisi quòd excommunicationem in se latam contempserit, & docuerit ab aliis esse cōtemnendam. Quòd si reuelationibus ille vir tantus & tam catholicus potuit seduci, quam nos de Lutheri reuelationibus

*Iohan. Frã.
Picus Mirandulan^o
in apologia
sua excusat
eū, & Florentini adhuc summa veneratione eū colunt.*

Contra capt. Babyl. Cap. 1. &

habere possumus certitudinē? Ille quamquam sibi graues ab Alexandro tum summo pontifice visus fuisset iniurias accepisse, nunquam tamen in eius autoritate oblocutus est, sed tantum in autoritatis abusum. Fuit enim ingenti modestia, humilitate, patientia, charitate præditus. Nisiquam in pontificiam dignitatem, sed in vitam & mores inuectus est. Neque quicquam vnquam docendum præsumpsit, quod esset contra communem ecclesie catholice fidem. At Lutherum haudquam pudet ecclesie dogmata conuelleret: patrum sententias contemnere: pontifices optimos & sanctissimos impostores vocare: autoritatem quam Petro Christus cōtulit, pro nihilo ducere. Reges eximios conuiciis & cōtumeliis afficere: plebem perniciosissimis hæresibus inficere: cœlum & terram replere mendaciis: & tamen adeo perfrictæ frontis est, vt certum esse se iactitet omnia sua dogmata se habere de cœlo.

VII.

Sed videamus primū quid habeat vulpes ista, quod suæ prætexat maledicentia. Rex (inquit) impetiit prior. At regem id iustissime fecisse mox fiet apertissimum. Sed

De mendaci Lutheri iactantia.

Sed acerbius infectatus est. At Paulus ait: Bene loquamini de iis qui vos infectantur. Sed verbis incessiuit asperis. Quid tum? An non Paulus vetat ne cuiquam malum pro malo reddatis, neque maledictum pro maledicto? Sed iniuriam istam ferre non potui, nec alius patebat vlciscēdi modus. At potius audire Paulum debueras, qui sic monet: Non vosmetipsos vlciscētes dilecti, sed date locum iræ. Nunquam equidē aliquis mihi persuadebit se vicisse Satanā, nisi prius ipse seipsum vicerit. Quisquis ab ira vincitur, is iræ seruus est & peccati, Satanæque mancipium, atque stulte iactat se de Satana triumphasse. Neque enim Lutherus defendere potest, quin ira graue peccatum sit, & maxime quū alibi palam affirmet, in omni opère, quantumuis bono, peccatum esse. Non potest igitur non esse graue peccatum ira, quando quidem & irascentem fratri Christus gehennæ ignis reum facit. Quòd si propter irā qua fratrem suum quis fatuum appellat, hunc Christus reum facit gehennæ ignis, quanto magis qui principem, & eundem optimum, ac fidei Christianæ cultorem pientissimum, tot blasphemis impetiit?

“

“

“

“

“

“

“

Roma. 12.

Iohan. 8.

2. Petri. 2.

Matth. 5.



Contra Capti. Babyl. ca. I.

Roma. 13. Illud haudquaquam sapit Christi spiritum, sed plane diabolicum. Nam Christi spiritus in Paulo iubet, ut omnis anima potestatibus excellentibus subdita sit. Iubet & honorem eisdem impendi, quum non sine causa gladium gestent. Lutherus verò nec principis aut regis in vlla maiorem quàm infimi cuiuslibet homuncionis rationem habet. Quis enim, nisi prorsus insanus & amens, in abiectissimum homuncionem ita fureret, ac tantis intemperiiis totque furiis effrenescerem iracundiam effunderet, atque Lutherus in regem & eundem inclytissimum debacchetur? Multo satius esset profecto sacras omnino nesciisse literas, quàm eisdem aperte contrauenire. Sed quid de principibus regibusve loquor? *Caesari* ipsius iussa Lutherus contemnit, neque summo pontifici quicquam censet honoris deferendum, imò contra probris eum afficit, conuiciis onerat, contumeliis infestatur. *Paulus* olim quum per ignorantiam, ei qui princeps esset sacerdotum maledixisset, eo quòd is præter legem iussisset illum percuti, mox tamen ut fuerat admonitus eum fuisse principem sacer-

Lutherus omnib⁹ prⁱⁿcipibus cõ- uiciatur.

Acto. 23.

dotum, suam ignorantiam excusauit di-
cens: Nesciebam fratres, quòd princeps
esset sacerdotum. & protinus adiecit,
Scriptum est,

Principi populi tui non maledices. Hanc *Exod. 22.*
reuerentiam Paulus exhibuit principi
veteris sacerdotij, quod alioqui non du-
bitauit antiquatum fuisse. Et Lutherus
eum qui non veteris, sed noui & æterni
sacerdotij princeps est, nempe Christi
vicarium, & apostolorum principis in-
dubitatum successorem, omni maledi-
centiæ suæ virulentia conspurcat. Paulus
admonitus humiliter obtemperauit, ho-
norem illi sacerdotio deferens: at Luthe-
rus tantum sibi licere contendit, vt nul-
lum agnoscat superiorem, nullius pote-
statem reueatur, nullis denique legibus
teneri se permittat, certus quicquid dixe-
rit, id habere se de cælo, seque de Satana
triumphasse penitus. O nimis quàm im-
pudentem hominis arrogantiam. O ca-
put insanissimum. Quis ista non perspi-
cit mera esse mendacia? Et tamen Luthe-
rus vsque adeo malitia est excæcatus, vt
hac tam arroganti gloriatione toti orbi
se sibi persuaferit imposturum.

VIII. Sed neminem opinor vsque adeo leuem esse, vt iis tam crassis mendaciis facile fidem adhibeat. Neque enim exigua res est aduersus Satanam triumphare, quando Iob dixerit non esse potestatem super terram, quæ comparatur illi. Magnam est si quis ei restiterit, maius si vicerit, at triumphasse maximum est. Vix istud verbum Christo scripturæ tribuunt, nisi post illam eximiam crucis victoriam, quando Paulus dicit Christum expoliatos principatus & potestates ostentasse palam triumphantem illos per semetipsum. Et quanquam aliàs cum Satana cõflictatus esset, eundemq; ter confutauerit, Lucas tamen quid scribit? non vtique quòd triumphauerit de Satana Christus, sed quòd consummata omni tentatione, diabolus ab illo recessit vsque ad tempus. O rem mirandam. Christus non nisi mortuus de Satana triumphauit: at Lutherus iam triumphat adhuc in carne peccatoque viuens.

Sed & si quis dæmoni cuiuspiam restiterit, non istud suis viribus ascribere debet, sed magis gratiæ dei. Diuus enim Paulus quum ob iustas causas ingentia quædam de se

Triumphare aduersus diabolum difficile est. Iob. 41.

Coloss. 2.

Matth. 4.

Luce. 4.

1. Cor. 15.

de se prædicarit, subdit tamen: Non ego, sed gratia dei mecum.

At Lutherus quum aduersus Satanam adeo magnifice se triumphasse gloriatur, nec verbum quidem vllum facit de gratia dei. Paulus his qui vicerint, relabendi metum incutit, dicens: Qui stat, videat ne cadat. Et alibi: Tu fide constitisti: ne effe-
1. Cor. 10.
Roma. 11.

raris animo, sed timeas.
 Lutherus iam triūpho potitus, perinde securus gloriatur, quasi non posset relabi. Diuus Perus quanquam spiritum sanctum visibiliter accepisset, non tamen vsque adeo firmatus erat, quin possit relabi: & vt Lutherus author est, postea reuera mortaliter peccauit. At Lutherus aduersus Satanam adeo triumphauit, vt non possit denuo captiuari.

Cæterū ex eo fortassis Lutherus colligit se triumphasse, quòd desperationem euaserit, qua non semel insinuat se fuisse grauius impetitur. Verum desperatio
Quibus vitiis Lutherus sit implicitus.
 nemini contingit, nisi propter horrenda quædam & abominanda flagitia, qualia si se commisisse Lutherus fateatur, & nūc adhuc pergit in his quæ nihilo sunt leuiora, hoc est inimicitii, litibus, æmula-

Contra Capti. Babyl. Cap. I.

Galat. 5.

tionibus, iris, concertationibus, seditionibus, sectis, inuidiis, & his similibus, quæ Paulus ad Galatas inter opera carnis numerat, & prorsus affirmat quòd qui talia agunt, regni dei hæredes non erunt: quomodo non pudet eum gloriari quòd aduersus satanam triumphauerit? aut quomodo certus esse potest quòd habuerit è

Sapient. I.

cælo sua dogmata? Nam sapientia quæ de cælo est, si libro Salomonis credimus, in animas sanctas se transfert, non in eas quæ tantis furiis & flagitiis inquietantur. Et Iacobus apertissime docet Lutheri sapientiam è cælo nequaquam esse. cap. 3. Quis (inquit) sapiens & scientia præditus inter vos? ostendat ex bona conuersatione opera sua cum mansuetudine sapientia. Quòd si æmulationem amaram habetis, & contentionem in corde vestro, nolite gloriari & mendaces esse aduersus veritatem. Non est enim ista sapientia è supernis descendens, sed terrena, animalis, diabolica. Vbi enim æmulatio & contentio, ibi inconstantia, & omne opus prauum. Quæ autem è supernis est sapientia, primum quidem casta est, deinde pacifica, modesta, tractabilis

bilis. Hæc Iacobus.

Ecce vides optime lector, quòd si Lutherus è cœlo suam haberet sapientiam, esset castus, conuersatione mansuetus, & pacificus, modestusque & tractabilis, expers item æmulationis, contentionis, & omnis amarulentia. Quamobrem quum ille contra prætergressus omnem modestiam ita furiat, insaniat, debacchetur in omnes qui suis peruersissimis hæresibus aduersantur, manifestum est eum non è cœlo cuncta sua hausisse dogmata, sed à Satana potius (aduersus quem se triumpasse iactitat) afflatum esse. Cæterum ad reliqua iam transeamus, quibus adhuc euidentius apparebit neutrum horum verum esse, hoc est, vel è cœlo venisse Lutheri dogmata, vel eum de Satana triumphasse,

*Sapientia
Lutheri
non est è
cœlo.*

Apologiam item inanem, qua vitia quædam insignia tegere laborat.

Cap. II.

C iij